

VII

Osoko bilkura

Bilbon, egoitzan

2023ko uztailaren 21ean

Urrutia, Andres, euskaltzainburua
Coyos, Jean-Baptiste, *Battittu*,buruordea,
González de Viñaspre, Roberto, diruzaina
Urkia, Miriam, Iker sailburua
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua

Alberdi, Andres
Arkotxa, Aurelia
Azkarate, Miren
Borda, Itxaro
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier
Kintana, Xabier
Meabe, Miren Agur
Mujika, Alfontso
Rekalde, Paskual
Sagarna, Andoni
Salaberri, Patxi
Suárez, Castillo
Uribarren, Patxi

Osa, Erramun, idazkariordea, eta
Zabaleta, Joseba, kudeatzailea,
zegozkien gaitetan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Adolfo
Arejita idazkaria; Jose Irazu (*Bernardo Atxaga*); Joseba Lakarra; Miren Lourdes
Oñederra; Xarles Videgain; Patxi Zabaleta

eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Adolfo Arejitak ahala Andres Urrutiari; Jose Irazu (*Bernardo Atxaga*) ahala Andres Urrutiari; Joseba Lakarrak ahala Aurelia Arkotxari; Miren Lourdes Oñederrak ahala Castillo Suárezi; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Bilbon egin da, Euskaltzaindiaren egoitzan, 2023ko uztailaren 21ean, ostira-lean.

Andres Urrutia euskaltzainburuak hurreratu diren euskaltzainak agurtu eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, uztailleko osoko bilkurari hasiera eman zaio.

E. Osa idazkariordeak eguneko xehetasunak azaldu ditu.

1. Osoko bilkurako (2023-07-01) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

Idatziz ez da oharrik jaso. A. Urrutiak bestelako oharrik egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, 2023ko uztailaren 1eko osoko bilkuraren bilera-agiria onetsi da.

2. Ageriko bilkurako (2023-07-01) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

C. Suárez euskaltzainak ohar txiki batzuk egin ditu, edukia aldatzen ez dutenak. A. Urrutiak bestelako oharrik egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, uztailaren 1eko ageriko bilkurako bilera-agiria onetsi da, C. Suárezek eginiko iruzkin txiki gutxi batzuk txertatu ondoren.

3. Exonomastika Batzordea: 32. araua («Espainiako Erresumako autonomia-erkidegoen, probintzien eta probintzia-hiriburuen izenak») eguneratzeko proposamena. Iruzkina aurkeztu eta erabakiak hartu

A. Mujika Exonomastika Batzordeko idazkariak aurkeztu du gaia. Horiek horrela, zenbait ukitu egin zaizkio araugaiari, A. Iñigo eta M. Azkarate euskaltzainek egingako oharren eta oharroi erantzunez Exonomastika Batzordeak proposatu dituen aldaketen ondorioz. Hona hemen oharrok:

- Araugaiaren 3. puntuan, «Lehenik, ohiko izendapena ematen da» zegoen tokian, «Gaztelaniaz, lehenik, ohiko izendapena ematen da» jarriko da, eta zutabeen izenak sinpletuko dira: «Erkidegoaren euskal izena» eta «Erkidegoaren erdal izena» jarriko da.
- «Erkidegoaren erdal izena» zutabearen, honela agertuko da Nafarroa: «Navarra (Comunidad Foral de Navarra)». «Erkidegoaren euskal izena» zutabearen, oin-ohar hau jarriko zaio «Euskadi» hitzari: Euskarazko izen ofiziala, 1979ko abenduaren 18ko 3/1979 Legearen arabera, *Euskadi* zein *Euskal Herria* da. Euskaltzaindiaren 139. arauaren arabera, *Euskal Herria* Araba, Bizkaia, Gipuzkoa, Lapurdi, Nafarroa (Beherea eta Garaia) eta Zuberoa batera izendatzeko izena da».
- Alberdik zutabearen ordenari eta izenei buruzko ohar formalak eta «historiagaitan» dagoen tokian «erreferentzia historikoetan» jartzeko proposamenak egin ditu. Onartu egin dira.

- P. Rekaldek arauan herritar-izenak sartzeko proposamena egin du eta, ondorioz, Exonomastika Batzordeak, koherentziari eustearren, Frantziako arauan ere herritar-izenak sartzeko proposamena egin du. Bi proposamenak onartu dira. Beraz, Exonomastika Batzordeak Espainiako eta Frantziako arauetan —32.ean eta 36.ean— agertzen diren leku-izenei dagozkien herritar-izenen zerrendak prestatuko ditu eta Osoko Bilkurari aurkeztuko dizkio, irailean.

Erabaki gabe utzi dira diakritikoei buruzko oharra (León edo Leon jartzea eta «probintzia-izenak eta probintzia-hiriburuaren izenak azentu grafikoarekin nahiz hori gabe idatz daitezke (adibidez, Ávila edo Avila)» oharra jartzea edo ez jartzea). Diakritikoen gai orokorrari buruz Osoko Bilkurak erabakia hartu ondoren ebatziko dira.

Gainerako puntuetan, araugaia onartuta gelditu da.

4. Exonomastika Batzordea: Idatzi behar al dira erdal hitzetako zeinu diakritikoak euskarazko testuetan erdal hitzak erabiltzean? Noiz bai eta noiz ez? Aurkeztu

A. Mujika Exonomastika Batzordeko idazkariak aurkeztu du gaia. Adierazi du gai hau eztabaidatu izan dela lehenago, bai Exonomastika Batzordean, bai Onomastika Batzordean. Txosten luzea egin zen, Osoko Bilkurak berak —ez batzordeek— eskatua, eta Osoko Bilkurari aurkeztu zitzaion 2020ko abenduaren 18an. Gaia ez dela berria esan du, eta ezin dela berriro batzordeetara eraman, Batzordeak egin baitio galdera Osoko Bilkurari.

Orduko txostena aurkeztu du, atalez atal: diakritikoak zer diren, zertarako baliatzen diren eta ortografiaren parte direla azaldu du, marka diakritikoa duen grafema hizkuntza bakoitzaren alfabetoaren berezko letra izan edo ez izan. Ondoren, diakritikoak zer testuingurutan agertzen diren zehaztu du, eta testuinguru bakoitzean nola joka litekeen erakutsi, kontuan harturik zer dioten Euskaltzaindiaren arauak eta nola jokatzaren duen *Euskaltzaindiaren Hiztegiak*: kanpoko izen arruntetan, pertsonen izen-abizenetan, kanpoko leku-izenetan eta, azkenik, pertsona-izen edo leku-izen ez diren izen berezietan. Kasu bakoitzerako txostenak proposatzen duen irtenbidea zehaztu du. Ondoren, txostenaren eranskinak azaldu ditu. Haietan, xehe deskribatzen eta zehazten da, batetik, zer

dioten euskal estilo-liburuek, eta, bestetik, nola jokatzten den inguruko erdaretan: gaztelaniaz, frantsesez, katalanez, eta, xehekiago, ingelesez. Halaber, txostenaren eranskinetan aztertu da kanpoko hizkuntza-akademia eta erakunde arauemaileek zer arautu duten eta, bestalde, komunikabideetan, testu ofizialetan, hezkuntza-materialetan eta abarretan nola jokatzten den eta erdal estilo-liburuek hizkuntza horietarako zer proposatzten duten.

Txostenaren eztabaidaren emaitza azaldu du. Onomastika Batzordean, eztabaidatu eta ohar batzuk egin ondoren, P. Salaberri eta A. Iñigo batzordekide ohiei ere bidali zitzairen. Horren guztiaren ondoren, Batzordeak moldaketa batzuk proposatu zituen, eta txostenean moldaketa txiki batzuk egin ziren. Exonomastika Batzordean, eztabaidatu eta ohar batzuk egin ondoren, puntu batzuetan adostasuna lortu zen, eta beste batzuetan ez (txostenean bertan zehazten da alderdi hori).

Aurkezpenaren ondoren, euskaltzainburuak adierazi du Osoko Bilkurari dagokiola erabakia hartzea. Irailaren 11ra arteko epea jarri da oharrak egiteko. Oharririk iristen bada, eta beharrezkotzat jotzen bada, Exonomastika Batzordera eta Onomastika Batzordera bidaliko da.

5. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoa: Letra larri eta xeheei buruzko bigarren txostena. Aurkeztu

EBE Batzordearen izenean, A. Mujika egitasmoaren arduradunak EBO egitasmoaren zazpigarren txostena aurkeztu du. Letra larri eta xeheen makroatalaren bigarren txostena da (beste hiru izango dira).

Letra larrien bi funtzioak, demarkatiboa eta konnotatiboa, deskribatu ondoren, funtzio demarkatiboan letra larriak noiz eta nola erabiltzen diren zehaztu da atalez atal (esaldiaren hasieran, galdera- edo harridura-markaren ondoren, etenpuntuen ondoren, bi puntuen ondoren, aipuetan, parentesi edo marra luzeen arteko testuaren hasieran eta olerkietan). Ondoren, funtzio konnotatiboan (izen bereziak eta adierazpen izendatzaileak nabarmentzea) letra larriak nola erabili azaldu aurretik, berezko izen bereziak eta adierazpen izendatzaileak aurkeztu dira txostenean. Azkenik, atalez ataleko deskribapen xehea egin da. Deskribapen horren lehen atala txostenean dator, leku-izenei dagokiena, hemezortzi puntutan aletua.

Txostenak Osoko Bilkurarentzako zenbait ohar ditu; batzuk *Euskaltzaindiaren Hiztegrako* oharrak dira, eta beste batzuk txostenean agertzen diren proposamen

inguruko datuak emateko dira, edo ohartarazteko proposamena onartzeak ekarriko duela orain arteko arauetan aldaketaren bat egitea. Amaieran, eranskin batzuk daude hiru puntu arazotsuri buruzko informazioa emateko: 2.3.10 puntua («*Erdialdeko Mendigunea* ala *Erdialdeko mendigunea*») eta 2.3.1.18 puntua («*Pertseidak* ala *pertseidak* eta *Zodiakoa* ala *zodiakoa*»).

Aurkezpenaren ondoren, urriaren 9ra arteko epea jarri da oharrak egiteko.

6. Euskaltzaindiaren Hiztegia: Adierak eta Adibideak Lantaldea. Batzorde Ahaldunduenaren oharrak (XLVI). Aurkeztu

Zerrenda berria aurkeztu du M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak, M. Azkaratek eta A. Iñigok egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arrazoituak biltzen dituen.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko epea zabaldu da, irailaren 11ra artekoa.

7. Esku artekoak

7.1 Patxi Goenaga euskaltzaina emeritu izaerara igarotzearen ondorioz, hutsartea betetzeko hautagaia

Arautegiaren 33. eta 34. eta Barne-erregelen 4. artikulua diotenaren arabera, hutsartea betetzeko, Asun Garikano Iruretagoiena idazlea eta euskaltzain urgazlea aurkeztu dute M. Azkarate, R. González de Viñaspre eta P. Uribarren euskaltzain osoek. Gaiaren merezimenduak xeheki aipatu dira aurkezturiko idatzian. Arautegiak eta Barne-erregelek zehaztutako epearen barruan ez da bestelako hautagairik aurkeztu.

Horiek horrela, hutsartea betetzeko bozketa Iruñean, Nafarroako Parlamentuan, egingo da, 2023ko irailaren 29an.

7.2 Hurrengo osoko bilkura

Irailaren 29an, ostiralean, egingo da Iruñean, Nafarroako Parlamentuan, 10:00etatik aurrera.

7.3 Gaur banatu diren liburuak

- 2022ko urriaren 4-7 bitartean eginiko *Hizkuntzalaritza Funtzionalaren Nazioarteko Jardunaldiaren aktak*. Argitalpenaren paratzailea J.-B. Coyos buruordea izan da.
- *Donostia, euskara eta Europako hizkuntzak perspektiba soziohistorikoa*. Argitalpena Etxeberri bilduman argitaratu eta Euskararen Historia Soziala egitasmoaren emaitzetako bat da, 9.a, hain zuzen. Liburu honen argitalpen arduradunak Lionel Joly eta Mikel Zalbide izan dira.

7.4 Euskaltzaindiaren 2022ko ekitaldi ekonomikoaren itxiera eta 2023ko aurrekontua

Altsasuko osoko bilkuran emandako informazioa osatzeko asmoz, R. González de Viñaspre diruzainak azalpenak eman ditu. Adierazi duenez, urteko ekitaldi ekonomikoa ixten denean, emaitza ekonomikoak egiaztatu eta ikuskatu egiten dira; halaxe egin da azken hamabi urteotan. Normalean, prozesu hori apirilean amaitu ohi da. Era berean gogorarazi du, Zuzendaritzaren egitekoen barruan daudela «14.3 Euskaltzaindiari eta herri-aginteei aurkeztu behar zaien hurrengo urteko aurrekontua onartzea» eta «14.4 Diruzaintzak urtero Euskaltzaindiari eta herri-aginteei aurkeztu behar dizkien kontu-arrazoiak aztertu eta onartzea».

Sarreraren ondoren, J. Zabaleta kudeatzaileak hitza hartu du. Batzordeak, lantaldeak, egitasmoak eta zerbitzuak kontuan hartuz, balantzearen eta aurrekontuaren aurkezpen zehatza egin du. Adierazi du, aurrekontuetan batzordeek, lantaldeek, egitasmoek eta zerbitzuek plangintzan aurreikusitakoa hartzen dela kontuan. Era berean, urtean zehar egokitzapenak egiten dira, ekitaldiaren bilakaeraren arabera (bilkura, jardunaldi, argitalpen eta abarren kopuruaren arabera).

Gaiari amaiera emateko, aurreko urte guztietan euskaltzainei eginiko gonbita gogorarazi da, J. Zabaleta kudeatzailearekin harremanetan jartzekoa, iazko emaitzei, bai eta aurtengo aurrekontuei buruz ere informazio zehatzagoa eskuratu ahal izateko.

8. Azken ordukoak

Ez da izan.

Eta bestelako aztergairik ez dela, osoko bilkura bukatutzat eman da, 13:40an.

Andres Urrutia
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita
Idazkaria